

Úvodní slovo	8
1. O SLOVANSKÉM DÁVNOVĚKU	11
1. 1. KRÁTCE O ETNOGENEZI SLOVANŮ	11
1. 2. SOUDOBÉ PÍSEMNICTVÍ O PRVNÍCH SLOVANECH	14
2. O DĚJINÁCH NA MORAVĚ V 5.–6. STOLETÍ	17
2. 1. POSLEDNÍ GERMÁNI	17
2. 2. PRVNÍ SLOVANÉ.....	18
3. O ŽIVOTĚ NA SLOVANSKÉ VESNICI	23
3. 1. PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ.....	23
3. 2. SÍDLIŠTĚ	24
3. 3. OBYDLÍ	29
3. 3. 1. Zemnice.....	29
3. 3. 2. Povrchový dům	31
3. 3. 3. Interiér obydlí a jeho výbava	35
3. 4. OBŽIVA NA POLI, V SADĚ, VINICI A V LESE	40
3. 4. 1. Zemědělství	41
3. 4. 2. Ovocnářství a vinařství	44
3. 5. OBŽIVA CHOVEM A LOVEM ZVĚŘE	48
3. 5. 1. Chov zvěře	48
3. 5. 2. Lov divoké zvěře	52
3. 5. 3. Rybolov	55
3. 6. STRAVA A JEJÍ PŘÍPRAVA	59
3. 6. 1. Potraviny rostlinného původu	61
3. 6. 2. Potraviny živočišného původu a tekutiny	62
3. 7. PODOMÁCKÁ MALOVÝROBA	64

4. O DĚJINÁCH NA MORAVĚ V 7.–8. STOLETÍ	73
4. 1. AVAŘI, SLOVANÉ A FRANKOVÉ	73
4. 2. SPOLEČENSKÉ POMĚRY	80
4. 3. PRVNÍ HRAZENÁ SÍDLIŠTĚ	85
5. O DUCHOVNU SLOVANŮ	93
5. 1. POHANSKÉ NÁBOŽENSTVÍ	93
5. 1. 1. Bohové a jejich svatyně	93
5. 1. 2. Duchové a démoni, posvátné rostliny a zvířata	98
5. 1. 3. Kněží, čarodějové a jejich praktiky	101
5. 2. SLAVNOSTI A LIDOVÉ ZVYKY	104
5. 2. 1. Všelidové roční svátky a slavnosti	104
5. 2. 2. Člověk a významné dny jeho života	108
5. 3. SMRT A ŽÁROVÝ POHŘEBNÍ RITUS	110
5. 3. 1. Smrt a následující tři dny	110
5. 3. 2. Morava v žáru pohřebních hranic	113
6. O DĚJINÁCH NA MORAVĚ V 9. STOLETÍ	117
6. 1. VZNIK STÁTU A CÍRKVE A BOJ MORAVANŮ ZA NEZÁVISLOST	117
6. 2. „HÉ MEGALÉ MORABIA“ – VELKÁ MORAVA	125
7. O ŽIVOTĚ V MOCENSKÝCH CENTRECH A NA HRADISKÁCH	133
7. 1. HRADISKA A MOCENSKÁ CENTRA	133
7. 1. 1. Vývoj a členění	133
7. 1. 2. Opevnění a zástavba	144
7. 1. 3. Sídla velmožů a knížat a obydlí prostého lidu	150
7. 2. PANOVNÍK, VELMOŽI A TI OSTATNÍ	155
7. 2. 1. Diferenciace společnosti	155
7. 2. 2. Oděv a kroj	167
7. 2. 3. Fyzický vzhled, zdravotní stav a hygiena	172
7. 3. BOJOVNÍCI – DRUŽINÍCI A BRANNÁ HOTOVOST	175
7. 3. 1. Skladba ozbrojených složek, jejich výzbroj a výstroj	176
7. 3. 2. Strategie a taktika	181

7. 4. SPECIALIZOVANÍ VÝROBCI A ŘEMESLNÍCI	184
7. 4. 1. Hutníci, kováři a klenotníci	185
7. 4. 2. Zpracovatelé dřeva, parohu, kamene a hlíny	191
7. 4. 3. Organizovanost a úroveň specializované výroby	195

7. 5. KUPCI, PRODEJCI A LID SMĚŇUJÍCÍ	198
7. 5. 1. Na trzích Moravanů	198
7. 5. 2. Dálkové cesty a importované zboží	201
7. 5. 3. Kupci, obchod a exportované zboží	207

8. O KŘESŤANSTVÍ NA MORAVĚ

8. 1. KŘESŤANSTVÍ A JEHO PRAXE V BĚŽNÉM ŽIVOTĚ	214
8. 1. 1. V době učitelů z Bavor, Vlach a Němec	214
8. 1. 2. V době byzantské misie a Metodějova arcibiskupství	216

8. 2. CÍRKEVNÍ ORGANIZACE A JEJÍ PŘEDSTAVITELÉ	224
8. 2. 1. Vývoj církevní organizace a její ústředí	224
8. 2. 2. Klerici	230

8. 3. KŘESŤANSTVÍ V ARCHEOLOGICKÝCH PRAMENECH.....	233
8. 3. 1. Církevní architektura	233
8. 3. 2. Hroby a předměty křesťanského charakteru	243

9. O KONCI VELKÉ MORAVY

9. 1. ZÁNİK VELKÉ MORAVY V PÍSEMNÝCH PRAMENECH	257
9. 2. PŘELOM 9. A 10. STOLETÍ OČIMA ARCHEOLOGA A JEDNA HYPOTÉZA	259

Slovo na závěr

Zusammenfassung	270
Summary	272
O autorovi	274
Prameny a literatura	277